

Moordkuil

Irritaties, klachten en andere felle berichten over grote en kleine misstanden kunt u kwijt in deze rubriek.

Geen tweede kans!

J.M. Jansen

advocaat te Peize

Onlangs kwam in het nieuws dat vanuit het Openbaar Ministerie en de politie wordt gepleit voor de gedeeltelijke afschaffing van het 'ne bis in idem'-beginsel, de regel die inhoudt dat een verdachte niet tweemaal voor hetzelfde feit mag worden vervolgd (*NRC Handelsblad* eind juni). Dit op grond van mogelijk nieuw, technisch, bewijs zoals het onderzoeken van oude DNA-sporen met recent ontwikkelde methoden. Politici als Sybrand van Haersma Buma (CDA) en Aleid Wolfsen (PvdA), beiden Tweede Kamerleden, voelen wel iets voor het pleidooi van Korvinus.

De Rotterdamse hoofdofficier van justitie Henk Korvinus zag bij zijn pleidooi voor afschaffing twee zaken over het hoofd. Nu juist de invoering van de regelingen met betrekking tot het verkrijgen DNA-bewijs stapsgewijs er toe hebben geleid dat de rechten van een verdachte zijn ingeperkt, is dat zorgwekkend. Voorzienbaar is namelijk dat ook in dit geval – zo kunnen politici oproepen tot alsnog een veroordeling bij zedenmisdrijven – óók een sluipende uitbreiding van bevoegdheden zal

plaatsvinden. Daarnaast is het voorstel niet, meer, haalbaar. Het is daarom terecht dat de president van de Hoge Raad Willibrord Davids tegen opvattingen als deze waarschuwt. De advocatuur zou zich bij zijn standpunt moeten aansluiten.

Korvinus merkte op: 'De Hoge Raad zal het belang van degene die al voor de rechter is geweest afwegen.' Hij ging daarbij uit van de misvatting dat het 'ne bis in idem'-beginsel, art. 68 Sr, enkel bestaat en is neergelegd in de wet in het belang van een verdachte. Net zoals de strafbaarstelling van bepaald handelen niet alleen bestaat om een slachtoffer van een delict te beschermen, maar om de samenleving als geheel te ordenen, zijn ook de rechten van verdachten mede daarvoor bedoeld. Het zou Korvinus als magistraat sieren er blijk van te geven dat hij bij zijn argumentatie daarmee rekening houdt in plaats van, als vaker het geval, sec een verdachte tegenover een slachtoffer te plaatsen.

Ernstiger werd het toen Korvinus op de vraag van de journalist wat er gaat gebeuren als het 'ne bis in idem'-beginsel niet wordt afgeschaft, antwoordde: 'In eventuele volgende zaken met zo'n verdachte kunnen we die informatie [het mogelijke nieuwe, technische, bewijs, JMJ] laten meespelen. (...) Het is niet de zuivere weg. Maar het zou me

niet verbazen als dat toch gaat gebeuren.'

Met dit dreigement betoogde hij feitelijk, dat ondanks een onherroepelijke vrijspraak van een verdachte door de rechter, ook, de onschuldpresumptie, art. 6 lid 2 EVRM – waarschijnlijk toch wel de meest wezenlijke van alle mensenrechten in het kader van een strafproces – door het OM overboord mag worden gezet. Echter, de positie van het OM brengt naast, steeds meer, machtsmiddelen óók verantwoordelijkheden mee waarop geen uitzondering behoort te worden gemaakt. Minister Hirsch Ballin en het College van procureurs-generaal zouden van zelfs maar de suggestie dat dat wel zou mogen publiekelijk afstand dienen te nemen. De Hoge Raad acht een inbreuk blijkens een reactie in ieder geval onmogelijk.

Ten slotte is het voorstel, gelukkig, zowel juridisch als politiek volstrekt onhaalbaar omdat (toepassing van de) afschaffing van art. 68 Sr, zo valt ook het standpunt van Davids wel samen te vatten, bij de Hoge Raad zal stranden op een beroep op art. 14 lid 7 IVBPR, dat ook het 'ne bis in idem'-beginsel verwoordt en dat op grond van art. 94 Gw boven de Nederlandse wet gaat.